

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ
61002, м. Харків, вул. Чернишевська, 80 тел.: (057) 700-06-64, 700-06-79
e-mail: ndipzir@gmail.com сайт: ndipzir.org.ua

Вих. № 170 від 19.12.2023

Народному депутату Верховної Ради
України
Олександрю ЛУКАШЕВУ

Шановний Олександрє Анатолійовичу!

Направляємо Вам проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо суб'єктів дослідницької інфраструктури», розроблений в межах фундаментальної теми НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України «Правові механізми нової науково-дослідницької інфраструктури».

Просимо Вас ознайомитися, підтримати законопроект для подальшого його реєстрації та розгляду у Верховній Раді України. За необхідності призначити дату для обговорення.

Авторський колектив: учений секретар Інституту, к.ю.н., ст.д. Любчич А.М.; к.ю.н., н.с. Огієнко І.В.; к.ю.н., с.н.с. Головащенко О.С.; зав. наук. відділу, к.ю.н., ст.д. Кохан В.П.

Додатки:

1. Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо суб'єктів дослідницької інфраструктури» на 2 арк.

2. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо суб'єктів дослідницької інфраструктури» на 4 арк.

3. Порівняльна таблиця до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо суб'єктів дослідницької інфраструктури» на 2 арк.

З повагою,

**Директор Науково-дослідного
інституту правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України**

Сергій ГЛІБКО

ПРОЄКТ

вноситься Науково-дослідним інститутом
правового забезпечення інноваційного розвитку
Національної академії правових наук України

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо суб'єктів дослідницької інфраструктури»

Верховна Рада України п о с т а н о в л я є:

І. У Законі України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2016, № 3, ст. 25):

1. Доповнити частину 1 статті 1 пунктом 10¹ такого змісту:

Інноваційний центр – юридична особа, який створюється при державних наукових установ, державних закладів вищої освіти, завданням якого є комерціалізація наукових досліджень, розробок та інноваційних продуктів, який фінансується за рахунок коштів державного бюджету, з обов'язковим залученням коштів місцевих бюджетів та/або майна органів місцевого самоврядування.

2. Доповнити статтею 4¹ такого змісту:

«Стаття 4¹ Суб'єкти дослідницької інфраструктури»

1. Суб'єктами дослідницької інфраструктури є суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності, які користуються об'єктами дослідницької інфраструктури для проведення наукових, науково-технічних досліджень і науково-технічних розробок на найвищому рівні.

2. До суб'єктів дослідницької інфраструктури відносяться фахівці дослідницької інфраструктури — працівники на об'єктах дослідницької інфраструктури, які мають відповідну кваліфікацію та здійснюють діяльність для забезпечення функціонування та розвитку дослідницької інфраструктури.

3. На фахівців із забезпечення експлуатації дослідницької інфраструктури поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

2. Доповнити статтею 60¹ такого змісту:

«Стаття 60¹. Участь державних наукових установ, державних закладів вищої освіти у створенні інноваційних центрів»

1. Державні наукові установи (крім державних наукових установ оборонно-промислового комплексу), державні університети, академії, інститути мають право бути засновниками та співзасновниками інноваційних центрів, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, з обов'язковим

залученням коштів місцевих бюджетів та/або майна органів місцевого самоврядування.

2. Інноваційні центри мають статус юридичної особи та створюються з метою комерціалізації наукових досліджень, розробок та інноваційних продуктів.

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через три місяці з дня набрання ним чинності.

2. Кабінету Міністрів України у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

а) забезпечити прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації положень цього Закону;

б) привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

в) забезпечити прийняття та приведення нормативно-правових актів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, Національної академії наук України, національних галузевих академій наук України у відповідність із цим Законом.

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо суб'єктів дослідницької інфраструктури»

Чинна редакція	Зміст відповідного положення проєкту акта
<p>Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»</p> <p>Стаття 1. Основні терміни та їх визначення</p> <p>У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:</p> <p>.....</p> <p>Положення відсутнє</p>	<p>10¹) Інноваційний центр – юридична особа, який створюється при державних наукових установ, державних закладів вищої освіти, завданням якого є комерціалізація наукових досліджень, розробок та інноваційних продуктів, який фінансується за рахунок коштів державного бюджету, з обов'язковим залученням коштів місцевих бюджетів та/або майна органів місцевого самоврядування.</p>
<p>Положення відсутнє</p>	<p>Стаття 4-1 Суб'єкти дослідницької інфраструктури</p> <p>1. Суб'єктами дослідницької інфраструктури є суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності, які користуються об'єктами дослідницької інфраструктури для проведення наукових, науково-технічних досліджень і науково-технічних розробок на найвищому рівні.</p> <p>2. До суб'єктів дослідницької інфраструктури відносяться</p>

фахівці дослідницької інфраструктури — працівники на об'єктах дослідницької інфраструктури, які мають відповідну кваліфікацію та здійснюють діяльність для забезпечення функціонування та розвитку дослідницької інфраструктури.

3. На фахівців із забезпечення експлуатації дослідницької інфраструктури поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

Положення відсутні

Стаття 60'. Участь державних наукових установ, державних закладів вищої освіти у створенні інноваційних центрів.

1. Державні наукові установи (крім державних наукових установ оборонно-промислового комплексу), державні університети, академії, інститути мають право бути засновниками та співзасновниками інноваційних центрів, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, з обов'язковим залученням коштів місцевих бюджетів та/або майна органів місцевого самоврядування.

2. Інноваційні центри мають статус юридичної особи та створюються з метою комерціалізації наукових досліджень, розробок та інноваційних продуктів.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо суб'єктів дослідницької інфраструктури»

1. Обґрунтування необхідності прийняття проєкту Закону

1.1. Сучасні дослідження не можливі без застосування новітніх високотехнологічних методів та інструментів, робота з якими вимагає відповідної кваліфікації і знань. Такі дослідження здійснюються в наукових установах та закладах вищої освіти, суб'єктами науково-дослідної діяльності виступають наукові і науково-педагогічні працівники. У той же час дослідницька інфраструктура – це більше, ніж просто наукові університетські установки, це складна наукова система, для обслуговування якої потрібні вміння і знання, відмінні від вмінь та знань працівників закладів вищої освіти.

У багатьох країнах (США, Австралія, Швеція) набирає обертів нова світова тенденція – виокремлення фахівців, які забезпечують функціонування та розвиток дослідницької інфраструктури у окрему групу суб'єктів наукової діяльності – суб'єктів дослідницької інфраструктури.

Питаннями суб'єктів дослідницької інфраструктури опікуються і у Європейському Союзі. У межах програми «Горизонт Європа» фінансуються наступні програми і проєкти, спрямовані на вдосконалення та професіоналізацію підготовки управлінського та керівного персоналу в галузі дослідницької інфраструктури: (1) програма ARISE «Акселератор кар'єри для науковців дослідницької інфраструктури», (2) Rltrain з програмою «Виконавчий магістр з управління дослідницькими інфраструктурами», (3) проєкт InnoCore «Основні технології для освіти та інновацій в галузі наук про життя».

У чинному законодавстві України в сфері науки не закріплене поняття «суб'єктів дослідницької інфраструктури». Так само законодавство України в галузі науки не визначає правового статусу фахівців дослідницької інфраструктури – працівників на об'єктах дослідницької інфраструктури, які мають відповідну кваліфікацію та здійснюють діяльність для забезпечення функціонування та розвитку дослідницької інфраструктури.

Згідно із ст. 4 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності є наукові працівники, науково-педагогічні працівники, аспіранти, ад'юнкти і докторанти, інші вчені, наукові установи, університети, академії, інститути, музеї, інші юридичні особи незалежно від форми власності, що мають відповідні наукові підрозділи, та громадські наукові організації. Отже, на сьогодні назріла необхідність заповнення вказаної прогалини у законодавстві про наукову і науково-технічну діяльність.

1.2. Відповідно до пункту 13 статті частини першої статті 44 Закону України “Про місцеве самоврядування”, повноваження у сфері забезпечення розвитку науки, відповідно до законодавства, делегуються районними і обласними радами відповідним місцевим державним адміністраціям.

Повноваження місцевої державної адміністрації в галузі науки, відповідно до статті 22 Закону України “Про місцеві державні адміністрації”, полягають у наступному: 2) сприяє розвитку науки і техніки, реалізації регіональних науково-технічних програм, впровадженню нових екологічно безпечних технологій, підвищенню технічного рівня виробництва та якості продукції, вирішенню науково-технічних проблем, що мають першочергове значення для підвищення її ефективності та конкурентоспроможності; забезпечує охорону прав винахідників і раціоналізаторів, **створення територіальних інноваційних центрів і технопарків**; 3) може здійснювати **функції засновника** щодо наукових установ, закладів освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту, що належать до сфери її управління, їх **матеріально-фінансове забезпечення**.

Відповідно до цього, постає актуальне питання створення інноваційних центрів, та врегулювання участі державних наукових установ, державних закладів вищої освіти у їх створенні, а також визначення джерела фінансування цих центрів.

2. Мета і завдання проєкту Закону

Метою прийняття законопроєкту є розкриття поняття суб'єктів дослідницької інфраструктури, зокрема визначення їх статусу як суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності шляхом доповнення Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» новою статтею 4-1 «Суб'єкти дослідницької інфраструктури», а також врегулювання участі державних наукових установ, державних закладів вищої освіти у створенні інноваційних центрів, шляхом доповнення Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» новою статтею 60¹.

3. Загальна характеристика і основні положення проєкту Закону

Проєктом акта пропонується:

а) визначити на законодавчому рівні поняття суб'єктів дослідницької інфраструктури, у тому числі фахівців у сфері дослідницької інфраструктури, зокрема визначення їх статусу як суб'єктів наукової і науково-технічної діяльності.

Зокрема пропонується встановити, що:

1. Суб'єктами дослідницької інфраструктури є суб'єкти наукової і науково-технічної діяльності, які користуються об'єктами дослідницької інфраструктури

для проведення наукових, науково-технічних досліджень і науково-технічних розробок на найвищому рівні.

2. До суб'єктів дослідницької інфраструктури відносяться також фахівці дослідницької інфраструктури. Це працівники на об'єктах дослідницької інфраструктури, які мають відповідну кваліфікацію та здійснюють діяльність для забезпечення функціонування та розвитку дослідницької інфраструктури.

3. На фахівців дослідницької інфраструктури поширюються всі права, передбачені законодавством для наукових працівників наукових установ.

б) визначити на законодавчому рівні, що державні наукові установи (крім державних наукових установ оборонно-промислового комплексу), державні університети, академії, інститути мають право бути засновниками та співзасновниками інноваційних центрів, які фінансуються за рахунок коштів державного бюджету, з обов'язковим залученням коштів місцевих бюджетів та/або майна органів місцевого самоврядування.

Пропонується закріпити визначення «Інноваційний центр» – юридична особа, який створюється при державних наукових установ, державних закладів вищої освіти, завданням якого є комерціалізація наукових досліджень, розробок та інноваційних продуктів, який фінансується за рахунок коштів державного бюджету, з обов'язковим залученням коштів місцевих бюджетів та/або майна органів місцевого самоврядування.

2. Інноваційні центри мають статус юридичної особи та створюються з метою комерціалізації наукових досліджень, розробок та інноваційних продуктів.

4. Стан нормативно-правової бази у сфері правового регулювання

Згідно із ст. 4 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» суб'єктами наукової і науково-технічної діяльності є наукові працівники, науково-педагогічні працівники, аспіранти, ад'юнкти і докторанти, інші вчені, наукові установи, університети, академії, інститути, музеї, інші юридичні особи незалежно від форми власності, що мають відповідні наукові підрозділи, та громадські наукові організації. Отже, на сьогодні назріла необхідність заповнення вказаної прогалини у законодавстві про наукову і науково-технічну діяльність.

Питання створення інноваційних центрів є актуальним, а питання участі державних наукових установ, державних закладів вищої освіти у їх створенні є не врегульованим на цей час.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребуватиме додаткового фінансування з державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття

Прийняття проекту оновить законодавство про дослідницьку інфраструктуру шляхом його удосконалення в частині визначення поняття суб'єктів дослідницької інфраструктури, фахівців із забезпечення експлуатації дослідницької інфраструктури, а також врегулювання участі державних наукових установ, державних закладів вищої освіти у створенні центрів підтримки науки та інновацій.

Прийняття проекту акта сприятиме сталому та демократичному функціонуванню державних наукових установ в Україні та забезпечить їх подальший розвиток.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ
ЛУКАШЕВ ОЛЕКСАНДР АНАТОЛІЙОВИЧ

01008, м. Київ, вул. Грушевського, 5 тел: (044) 255 31 56, lukashev@rada.gov.ua

Директору Науково-дослідного
інституту правового забезпечення
інноваційного розвитку
Національної академії правових наук
України
Сергію ГЛІБКУ

Шановний Сергію Васильовичу!

На Ваш лист № 170 від 19.12.2023 року повідомляю, що проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» щодо суб'єктів дослідницької інфраструктури», розроблений в межах фундаментальної теми НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України «Правові механізми нової науково-дослідницької інфраструктури» отримано та буде враховано у подальшій роботі. При необхідності його подальшого вдосконалення будуть проводитися робочі зустрічі.

З повагою,

Народний депутат України

Олександр ЛУКАШЕВ

НДІ ПЗІР НАПрНУ	
Вхідний №	188
Від	19 грудня 2023
Відповідальна особа	<i>(підпис)</i>

